Štev. 227 V Trstu, v četrtek 21. avgusta 1919 Letnik XLIV

Izhaja vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška Št. 20.

Mirovna konferenca.

Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo se podpiše 27. t. m. — Vprašanje Zgornje Šlezije.

PARIZ, 19. V začetku včerajšnje seje vrhovnega sveta je naglašal Tittoni, da sta pretekla že 2 meseca po podpisu mirovne pogodbe z Nemčijo, ne da bi bila druga pogodba — v Avstrijo — do danes še podpisana.

Tittoni je dejal: »Resnica je, da je mirovna konferenca marljivo delovala, se bavila z novimi položaji in popravljala, ali dobro ali slabo, Evropo; toda javno mnenje zahteva še nekaj drugega. Narodi hočejo sklenitev miru. Če se hoče konferenca izpostaviti strogi obsodbi, se ne sme raziti, ne da bi podpisala mirovno pogodbo z Avstrijo, ne da bi rešila jadransko vprašanje in ne da bi predložila mirovno pogodbo Madžarski in Bolgariji.

Proti koncu govora se je pritoževal Tittoni, da se ni še predložila Turčiji mirovna pogodba vsled odgoditve maloazijskega vprašanja na mesec oktober. Zaradi Clemenceaujeve odsotnosti je sklenila konferenca, da se bo razpravljalo o dolžnostih, na katere je opozoril italijanski minister za zunanje stvari, v četrtek zjutraj, in v popoldanski seji bo mogla konferenca proučiti in odobriti sklepe. Isti večer se bodo lahko izročili ti sklepi avstrijski delegaciji, ki bo imela, kakor nemška, 5-dnevni rok za končnoveljavni odgovor, tako, da se bo mogla podpisati mirovna pogodba z Avstrijo dne 27. t. m.

Na današnji seji je bil prisoten tudi Cambon, predsednik komisije za ureditev mirovne pogodbe z Avstrijo. Sklenilo se je, da ne bo smela komisija za ureditev samostojno menjati bistvenih sklepov, ki jih predloži posebna komisija. Proti dvomu Cambona, ali se mora Avstrija smatrati za sovražno državo, je Tittoni odločeno protestiral, češ Italija ni izgubila milijonov svojih vojakov v boju proti fantazmom, proti sovražniku, katerega pravzaprav ni.

Prešlo se je nato na vprašanje Zgornje Šlezije. Vrhovni svet je sklenil, da sporoči generalu Dupantu, naj sporoči, če je mogoče sporazum z delavstvom. Položaj je resen, ker se je ustavilo pošiljanje premoga v Avstrijo in Češko. Prišla je vest o nemškem napadu proti garbinski rudniški kotlini, ki so ga pa poljski delavci odbili. Varšavska vlada prosi pomoči.

— »Secolo« porablja poročilo o dveh omenjenih sejah vrhovnega sveta v obsojanje vesti, »s katerimi pita neki rimski list že nekaj časa svoje čitatelje.« Zadnja vest tega lista, bi hotela prepričati, da namerava italijanska vlada obdržati ozemlje, ki ga sedaj vojaški zaseda in ki ji ga določa londonska pogodba.

Toda ni sedaj več čas za to, pravi »Secolo«, da bi moglo oficijelno časopisje s pomočjo cenzure zavajati italijanski narod v nevarne domišljije. Mora se brez predsodkov opozoriti, da bi nam v slučaju, da se ne posreči sporazum v reškem vprašanju, prav nič ne pomagala obrambna črta londonske pogodbe Sonninovega spomina.

Pogodba veže, ni treba tega ponavljati, samo Francijo in Anglijo, medtem ko je Amerika noče nikakor priznati. Po sklepu v prvih dneh delovanja mirovne konference, katerega je priznal tudi Orlando, ni noben sklep veljaven, če ga svet ne sprejme enoglasno. Ta sklep nismo nikdar izkoriščali v svojo korist proti drugim, toda res je tudi, da ga drugi izkoriščajo proti nam.

Orlando in Sonnino sta znala to prav dobro tudi takrat, ko sta slepila državo govoreč ji o možnosti umika v nezavzetno postojanko londonske pogodbe.

Položaj je tak-le, zaključuje »Secolo«: ali rešiti jadransko vprašanje sporazumno tudi z Ameriko, ali pa priti do preloma.

Ker pa mislimo, da ni v Italiji nobenega, ki bi hotel prevzeti to zadnjo odgovornost, je dobro, da se italijanski narod ne vara drugič s prenagljenim optimizmom brez podlage.«

Dve noti bolgarske delegacije.

PARIZ, 19. (S.) Bolgarska delegacija je poslala mirovni konferenci dve noti. V prvi govori o vprašanju zapadne Tracije in ozemlja med Mesto in Marico. Zaključuje s pozivom na mirovno konferenco, naj to ozemlje prisodi Bolgarski, in sicer na podlagi zgodovinskih etniških in gospodarskih vzrokov. Druga nota govori o vojaških ukrepih, ki jih zahteva medzavezniško poveljništvo od Bolgarske, in sicer glede razorožitve in znižanja števila častnikov. Bolgarska delegacija protestira proti tozadevnim zahtevam.

Mirovna pogodba z Avstrijo

PARIZ, 19. (S.) Odbor za ureditev končnoveljavne pogodbe z Avstrijo je poročal o svojem delu. Popoldne je dal vrhovni svet odboru navodila za nadaljnje delo; smatra se, da dokonča odbor svoje delo že proti koncu tega tedna. Pogodba, ki jo odobri vrhovni svet, se izroči že proti polovici drugega tedna.

Nemško-avstrijske čete zasedle tri madžarske okraje.

PARIZ, 19 Vrhovni svet je včeraj rešil neko drugo važno vprašanje. Pred nekoliko dnevi je sporočil Renner, načelnik avstrijske delegacije, konferenci, da so avstrijske čete po konferenčnem sklepu zasedle na zapadnem Madžarskem 3 okraje, katere so zahtevali Jugoslovani za ustvaritev svojega koridorja s Češkoslovaško, tako da se nahaja konferenca pred izvršenim dejstvom. Včeraj je sklenila konferenca, da ne odgovori Rennerju. Tittoni je odločno zahteval vzroke in konferenca je odgovorila, da je pomenjal molk tiho priznanje zasedbe.

Odhod zastopnikov avstrijskih sindakatov na Dunaj.

PARIZ, 20. (S.) Odbor za ureditev mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo je danes zjutraj dokončal proučevanje poročil posameznih komisij in je začel sestavljati poročilo o sodelovanju avstrijskih delavcev pri delu v opustošenih krajih. Delegati avstrijskih delavskih sindakatov se odpeljejo nocoj na Dunaj.

Amerika se odreka mandata za Carigrad in Malo Azijo.

RIM, 19. Vesti iz ameriških krogov poročajo, da je Amerika sklenila, da se odreče kakršnegasibodi mandata za Carigrad in Malo Azijo. Pripravljen je italijanski okupacijski zbor, ki odide v Malo Azijo. To so vojaki zadnjih nabornih letnikov in oddelki, ki so se udeležili bojev ob Pijavi. Temu zboru bo baje poveljeval neki divizijski general, ki je sedaj poveljnik vojaškega geografičnega instituta v Florenci.

Iz Jugoslavije.

Demokratično-socijalistični sporazum v beligrajski krizi.

REKA, 19 (»Secolo«) Socijalistično časopisje, tudi najskrajnejše, pozdravlja z zadoščenjem rešitev beligrajske krize na podlagi kompromisa med demokrati in socijalisti, ker samo ministrstvo, iz katerega so izključene konservativne stranke, bo lahko rešilo težavna notranja vprašanja, kakor agrarno reformo, valuto itd. in pripravilo ustavo po načelih, ki jih zahtevajo novi časi.

Klerikalno in konservativno časopisje ne skriva svojega poraza vsled te rešitve in prerokuje ministrstvu kratko življenje.

Med tem se službeno naznanja ponovno sklicanje narodne skupščine za petek.

Novemu kabinetu, ki predloži v petek svoj program, je zagotovljena večina, ker so radikalci in nekatere druge manjše stranke že dale razumeti, da bodo glasovale za ministrstvo.

Romunsko zasedanje v Banatu in Jugoslovani.

ZAGREB, 19. (»Gazzetta di Venezia«). Ker so izpraznile francoske čete Banat, ga hočejo sedaj zasesti Romuni v sporazumu s francoskim poveljništvom. Romunske čete, ki imajo v Temešvaru svoj glavni stan, prodirajo na čakovski progi z močnimi kolonami in so zasedle Pardany. Tudi Nagy Becskerek nameravajo zasesti, od koder beži srbsko prebivalstvo. Pri mestu Modos je prišlo med romunskimi in srbskimi četami do krvavih spopadov, v katerih je bilo več mrtvih in ranjenih na obeh straneh.

Tukajšnji časopisi zatrjujejo, da izdajajo Romuni dele milijone, da si pridobe naklonjenost med madžarskim in nemškim prebivalstvom. Do sedaj so baje potrosili samo v temešvarskem okraju za propagandne namene čez 50 milijonov. Srbsko prebivalstvo — pravi list — se boji, da pripade celi Banat Romuniji, katera uživa zaščito Francije in Italije, in se hoče postaviti v bran z orožjem, če bi hoteli Romuni zasesti Nagy Becskerek in Nagy Kikindo, ker prodirajo tudi od te strani.

Srbske oblasti hočejo pomiriti prebivalstvo z raznimi sredstvi in zagotavljajo, da bo povrnjeno vse ozemlje, ki je sedaj zasedeno po Romunih, z mestom Temešvarom. Srbom, ki edini imajo pravico do Banata.

Beligrajska vlada je takoj obvestila jugoslovansko delegacijo v Parizu o teh dogodkih. Delegacija je sedaj baje že predložila protest predsedniku konference.

Grški poslanik v Zagrebu.

BELGRAD 15. Grški poslanik pri vladi SHS Mavridis, je danes odpotoval v Zagreb.

General Smiljanić se je vrnil v Ljubljano.

LJUBLJANA. 19. Po skoro trimesečni odsotnosti se je vrnil general Smiljanić v ponedeljek, 18. t. m., zopet v Ljubljano. Po dovršenih skrbnih predpripravah je general Smiljanić zapustil dne 27. majnika s svojim ožjim štabom Ljubljano. Vodil je osebno operacije za osvobojenje slovenskega Koroškega. Od teh operacij so še dobro v spominu zmagoviti pohodi posameznih odredov, pri katerih so tekmovali v vstrajnosti in junaštvu sinovi vseh delov zedinjene kraljevine. Moč našega orožja se je izkazala v obširnem ozemlju, ki smo ga zasedli. Odlok vrhovnega vojaškega sveta v Parizu nas je primoral, da smo Celovec zapustili in se umaknili malo nad 2 km. Stojimo južno od Celovca in 3 km preti Beljakom. Da je vsa ta pokrajina v naših rokah, se imamo zahvaliti v prvi vrsti požrtvovalnemu vodstvu generala Smiljanića, ki je kot zadnjo nalogo še izvedel dne 12. t. m. zasedenje Prekmurja ter s tem vpletel novi biser v sestav Slovenije.

Princ Deželić o bosanskem in reškem vprašanju.

PARIZ, 19. »Secolo« piše: »Temps« poroča, da je vojvoda Miloš Deželić, bosanski princ, bivši častnik ruske vojske, ki je vstopil v Franciji v inozemsko legijo in je sedaj uradnik pri državnih francoskih železnicah, poslal predsedniku konference »memorandum«, v katerem zahteva, naj bi postali Bosna in Reka neodvisni državi. Vojvoda Miloš navaja razne zgodovinske dogodke in posebno dejstvo, da so vrgli Habsburžani leta 1660. v ječo enega njegovih prednikov, ker je prosil zaščite pri Ljudevitu XIV. »Memorandum« zaključuje: Predlagam, da se sestavi Ilirija (Jugoslavija) iz toliko federativnih držav kakor Zedinjene države in, če bi konferenca določila v smislu, ki bi bil nasproten mojim dednim pravicam, naj bi se meni dala primerna in pravična odškodnina, določena od konference. Podpisan Miloš.

Starčevićanci v Bosni.

TRAVNIK, 16. Včeraj se je tu začelo politično zborovanje, ki ga je sklical Narodni klub v Bosni in Hercegovini in nekateri doslej politično neopredeljeni Hrvati. Zborovanja so se udeležili Spančić, dr. Winterhalter, dr. Polić, dr. Kovačević, dr. Hanšek in Šigvić. Prisotni so bili tudi dr. Sunarič, dr. Čabrajič in fra. Galič ter odposlanci nekaterih pokrajinskih mest. Namesto nameravane seje osrednjega odbora Hrvatske zajednice se je vršil zaupni sestanek odposlancev iz Bosne in Hrvatske in poslancev Narodnega kluba. Sklenilo se je likvidirati Hrvatsko ljudsko stranko in akcijski odbor Hrvatske zajednice. Snuje se popolnoma nova stranka, in sicer Hrvatska delavska stranka. V to stranko pozivljajo sklicatelji vse Hrvate iz Bosne in Hercegovine. Izbran je začasni odbor kot vodstvo stranke. Nalogo ima izdelati organizacijo stranke tekom dveh mesecev. V odbor je izvoljen tudi dr. Ivan Pavičić, dosedanji član Hrvatske ljudske stranke. Danes se je vršilo v Docu pri Travniku javno zborovanje, ki se ga je udeležilo okoli tisoč delavcev in kmetov. Govorili so poslanci Narodnega kluba.

»Primorske Novine« ustavljene.

REKA, 16. General Grazioli je list »Primorske Novine« za tri dni ustavil iz razloga, ker pomotoma niso prinesle popravek nekega cenzuriranega mesta.

Avstrijci se pogajajo.

BELGRAD, 15. Semkaj so došli delegati avstrijske vlade radi trgovskih pogajanj z vlado SHS.

Iz Madžarske.

Nadvojvoda Josip sklenil, da odstopi?

CURIH, 19. »Neue Freie Presse« je dobila iz Budimpešte vest, da je nadvojvoda Josip uvidel, da je njegova oseba največja ovira realni rešitvi krize; namerava zato odstopiti. Neka oseba, ki je imela priliko govoriti s princom Josipom, je izjavila poročevalcu lista, da se namerava nadvojvoda Josip popolnoma umeknitl iz političnega življenja. Sedaj se baje vrše pogajanja med nadvojvodovimi odposlanci in socijalističnim voditeljem Garamyjem na podlagi: vstop socijalistov v kabinet in demisija nadvojvode Josipa.

Vzpostavitev Habsburžanov.

PRAGA, 19. Budimpeštanski dopisnik javlja praškemu »Venkovu« o reakcijonarnih mahinacijah za vzpostavitev habsburške monarhije. Pri teh mahinacijah igra ulogo tudi češko plemstvo. Reakcijonarni klubi so razširili svoje delovanje tudi na Dunaj, Madžarsko, Poljsko, Češkoslovaško, posebno pa delujejo v Švici. Dr. Gagliardi, bivši član hrvatske frankovske stranke, je bil baje nekolikokrat v Pragi in skušal priti v dotik s češkoslovaško vlado. Pri tem pa ni prišel dalje, nego da je konferiral s člani klerikalne stranke. Koncem majnika so poizkusili habsburški klerikalci svoj glavni napad na češkoslovaško republiko in hoteli predložiti memorandum, glasom katerega bi bili zbrali v Slovaški vojsko, ki bi stala pod zapovedništvom madžarskih častnikov in ki bi imela zasesti Budimpešto. Vodja tega načrta je bil bratislavski veliki župan Szmerczanyi, a za njim je stal tudi dr. Gagliardi. Oba sta imela mnogo denarja. Podpirali so jih italijanski krogi in polkovnik Cunningham. S češke strani je podpiral ta načrt klerikalni vodja Zazvorka. Češka vlada je bila poučena o vseh posameznostih in je vedela, da vodijo vse niti v Švico do bivšega cesarskega para.

Promet na Donavi vspostavljen.

BUDIMPEŠTA, 19. Predsednik donavske komisije admiral Treubridge je dal odstraniti mine v Donavi, ki jih je bila položila rdeča garda. Na ta način je promet po Donavi zopet vzpostavljen.

Čehi in Romuni zasedejo Ogrsko.

BUDIMPEŠTA, 18. Vojno ministrstvo objavlja: Romuni, ki so zasedli Stolni Belgrad, so ogrskim častnikom po poklicu prepovedali, zapustiti postajo in so ustavili železniški promet v Veliko Kanižo. Dne 12. t. m. so korakali trije romunski pehotni polki in en artilerijski polk proti Jegru, da bi pregnali z gorovja Bükk rdeče elemente, ki se še tam nahajajo. Na premogovnem ozemlju Dorogu, kakor tudi v Felsö Galli in Tati so vkorakali Romuni. Po romunskih vesteh koraka 2000 Romunov proti Ostrogenu. — Čehi so vkorakali v Kis-Terenne in stoje pred Matramindszentom. Nadaljevali pa bodo pohod proti Kel-Kapolni. Dne 13. t. m. je dospel manjši češki oddelek v Panreve. S Satoralyjo-Ujhelyjem, ki so ga zasedli Čehi, je pretrgana vsaka zveza.

IZ RUSIJE.

Nova vlada v severozapadni Rusiji.

HELSINGFORS, 14. (S. zakasnelo) Začasna vlada severozapadne Rusije je sestavljena tako-le: Ljanosov, predsednik ministrskga sveta, zunanje zadeve in finance; Aleksandrov, iz kadet. stranke, notranje zadeve; Ivanov sen., predsednik petrograjskega občinskega sveta, pravosodje; Margulies, radikalec, trgovina in javno zdravstvo; Bogdanov, desni revolucijonarni socijalist, poljedelstvo; Ern, iz kadetske stranke, nauk; Korn, iz Plehanove stranke, in Jehuskij, ministra brez listnice; Filipov, z kadetske stranke, pošto in brzojave; admiral Filkin, mornarica; general Judenič, vojna in poveljništvo severnozapadne vojske; Butjerov, gospodarska obnovitev. Med začasno vlado severnozapadne Rusije in estonsko vlado se sklene sporazum na podlagi priznanja estonske neodvisnosti in vojaške pomoči estonski vladi. Iz političnega stališča udejstvi nova vlada demokratski program admirala Kolčaka.

Boj v finskem zalivu.

LONDON, 19. (S.) Reuterjevi agenciji poročajo iz Helsingforsa z dne 18. t. m.: V noči od 17. na 18. se je vršila pomorska bitka v finskem zalivu med angleškim in boljševiškim brodovjem. Oklopnici »Andrej Pervozvani« in »Petropavlovsk« ste bili baje potopljeni. Angleži so baje izgubili tri motorne čolne z 8 častniki in 3 mornarji.

LONDON, 19. (S.) Admiralovo poročilo potrjuje brzojavko Reuterjeve agencije o bitki v finskem zalivu, tekom katere ste bili potopljeni ruski ladji »Andrej Pervozvani« in »Petropavlovsk«. Poročilo pripominja, da je bila tudi ena torpedovka potopljena in da je bila baje ena križarka hudo poškodovana. Angleške izgube iznašajo tri motorne čolne.

Kakovo je stanje u Petrogradu.

»Times« donosi pod natpisom »Petrograd under the Terror« (Petrograd pod terorom) članek uvaženog ruskog oficira, koji je prisiljen služiti boljševicima do svog bega iz Rusije. Članak je najočinji dokaz, da je boljševizam nemoguć u praksi. Petrograd je danas u takovom nemilosrdnom ropstvu kakova svet ne pamti. Život je svakog pojedinca uredjen bez milosrdja. Rad za sovjetsku vlast je prisilan, a plaćen mršavim dnevnim obrokom hrane. Ili taj obrok ili umreti od gladi. Pod tim željeznim zakonom uvenuo je cel petrogradski život. Svaka umetnost, kultura, sve zabave boluju od paralize. Pozorišta i zabavišta su otvorena, ali ono što se u njima daje, to je sve plod bolnih i sretnijih vremena. Petrograd pod boljševizmom je posve neplodan za bilo kakovu umetnost ili literarnu kreaciju. Kruh bede jedini je kruh što ga Petrograd jede. Lenjin i njegovi učenici prodiču doktrinu, da je zlo od koieg boluje Rusija pod njihovim vladom, rezultat izolacije, i da će to zlo nestati, kad se i drugi krajevi obrate njihovoj veri. Da to ne bude, moraju svi drugi krajevi biti upućeni u današnju rusku »Gehennu«, a Lenjin i njegovi učenici nastoje svim silama, da istina ne istina ne prodre u Evropu, pa su za to i mobilizirali celi teror, da ljudi stine ne mogu pobeći iz gradova strašnog suda, košto su danas Petrograd i Moskva.

IZ NEMČIJE.

Vstaja v Zgornji Šleziji

PARIZ, 20. (S.) Iz Varšave poročajo, da je dobila stavka v Zgornji Šleziji, vsled vpliva špartakovske propagande in vsled izzivalnega obnašanja nemških oblasti, značaj prave vstaje. Poljaki so gospodarji nekaterih važnih mest (kakor Katovic, Jedlina, Aitovega, Poiskovega itd.). Prišlo je do krvavih spopadov med vstaši in nemškimi četami. Nemške oblasti so proglasile obsedno stanje in so vpeljale prisilno delo v tovarnah z grožnjo vzpostavitve vojnega zakona.

IZ NEMŠKE AVSTRIJE.

Kazensko postopanje proti madžarskim ljudskim komisarjem.

CURIH, 20. (S.) Avstrijske oblasti so odgovorile na prošnjo madžarskih oblasti, naj se aretira 20 ljudskih komisarjev, ki se nahajajo v Avstriji, da je 10 komisarjev že interniranih v Avstriji. Listi smatrajo, da bodo komisarji obtoženi zločina. Sodile jih bodo policijske oblasti obeh držav. Izključeno bo vsako diplomatsko posredovanje.

Poincarejevo potovanje po Angliji.

PARIZ, 19. (S.) Predsednik republike Poincaré nadaljuje s svojo gospo med navdušenjem prebivalstva svoje potovanje po Alzaciji. Obiskal je med drugimi tudi mesta Kolmar, Münster, Markolsheim, Reichenweier in Türkheim.

Odgoditev zasedanja dolnje zbornice.

LONDON, 19. (S.) Zasedanje dolnje zbornice je bilo odgodeno na 22. oktobra. Ministrski predsednik odide jutri v Bretanjo, kjer ostane nekaj časa na počitnicah.

Perzijski šah pride na Angleško.

LONDO, 20. (S.) Reuterjeva agencija poroča, da ni resnična vest, da je bil šah prisiljen na beg iz Teherana radi straha pred atentatom. Res je nasprotno: šah je že zdavnaj želel obiskati Evropo. Njegov prihod v Anglijo se pričakuje za prve dni prihodnjega oktobra.

CARIGRAD, 18. (S.) (Zakasnelo.) Perzijski šah je prispel na krovu neke angleške križarke v Carigrad. Jutri bo imel pogovor s sultanom.

Zedinjene države ne bodo zahtevale odškodnine od Nemčije?

WASHINGTON, 20. Tekom neke seje v Beli hiši je predsednik Wilson naglašal nujnost hitre odobritve mirovne pogodbe s strani senata. Govoril je tudi o možnosti, da Zedinjene države ne zahtevajo dela odškodnine od Nemčije, prepustil je pa senatorjem tozadevno odločitev. Podal je nato nekatera pojasnila o obveznostih v Zvezi narodov. Izjavil je, da gre samo za moralne obveznosti, ker bi ne bile Zedinjene države v slučaju brutalnega napada po zakonu, temveč samo moralno obvezane na posredovanje.

Boj proti mehiškim banditom.

WASHINGTON, 19. (S.) Konjeniški oddelek Zedinjenih držav je prekoračil mehiško mejo, da zasleduje mehiške bandite, ki drže dva severno ameriška letalca zaprta in zahtevajo za njiju odkupnino.

Razprava o mirovni pogodbi je dokončana.

WASHINGTON, 20. (S.) V Beli hiši vlada mnenje, da je razprava o mirovni pogodbi že dokončana. Predsednik je odkrito, iskreno in točno odgovarjal na vsa senatorska vprašanja. Pojasnil je nesporazumljenja in napačna tolmačenja šantunškega in drugih vprašanj.

Grozen požar v Carigradu.

CARIGRAD, 18. (S.) V bogatem okraju Behitaše je vsled neprevidnosti izbruhnil silen požar, ki je uničil na stotine hiš. Zavezniške čete so omejile požar.

Iz Italije.

General Pershing na starem bojišču.

VERONA, 20. (S.) General Pershing se je danes odpeljal iz Vicence v avtomobilu v Asiago, kjer je pregledal postojanke. Nato je odšel v Trident. Okoli 19 je prispel iz Tridenta v Verono. Jutri odide v Milan. Ob 16 pride v Turin, odkoder se povrne v Pariz.

General Albricci baje odstopi.

RIM, 18. Govori se, da je general Albricci vsled sistematičnega obrekovanja vojske in neštevilnih protestov, ki prihajajo vojnemu ministrstvu od strani častnikov in moštva, prosil Nittija, naj ga oprosti vrhovnega vojnega poveljništva. Nitti išče baje civilnega ministra, ki bi nadomestoval Albricija.

Poset belgijskega kralja pri italijanskem kralju.

RIM, 19. Vnovič se naznanja, da poseti v kratkem belgijski kralj italijanskega kralja v Rimu.

Skrčenje osebnega železniškega prometa v Italiji.

RIM, 19. Neka okrožnica generalnega ravnateljstva državnih železnic, naslovljena vsem postajenačelnikom določa naslednje: Da se omeji prevelika poraba premoga in v interesu potnikov, ki morajo zaradi omejitve vlakov potovati v prenapolnjenih vozovih, se bo na postajah pred izdajanjem voznih listkov kontroliralo število mest, ki so na razpolago v vlaku, upoštevajoč promet na prehodnih postajah. Na podlagi teh določeb se ustavi nadaljna izdaja voznih listkov, ko odgovarja število izdanih listkov številu praznih prostorov v vlaku.

S tem ukrepom se nameravajo omejiti ovire v poslovanju in porabi premoga.

Narodni tabor v Prekmurju.

Belatinci, 17. avgusta.

Zopet se je uvrstil biser jugoslovanskih tal v območje Jugoslavije. Prekmurje je naše — naša zopet kri onstran Mure. Iztrgane so rodovitne poljane iz požidovljenih rok odurne Madžarske. Zopet ima del našega naroda prost zrak, v prostem delu je najsevernejši del naših poljan, zopet svobodno poje vesela slovenska prekmurska duša svojo slovensko pesem. Prva nedelja v svobodnih Belotincih onstran Mure! Iz sosednjih vasi je pridrvelo okrog 12.000, reci dvanajst tisoč naših sto in sto let zatiranih — svojega jezika, šol in uradov popolnoma oropanih Slovencev, da se vesele svojega osvobojenja, da prvikrat lahko svobodno govore, se vesele in pojo v mili, kljub vsemu zatiranju ohranjeni govorici.

V slehernem obrazu si čital nekaj velikega in lepega — kakor oddih od tisočletne more, ki je tlačila ta ubogi slovenski rod. In oči so žarele tem tisočem in tisočem, ko je po cesti iz Ljutomera prikorakal Murski Sokol, da se skupno z brati onstran Mure veseli oprostitve iz tisočletnega suženjstva.

Lep dan je bil — ta prvi ljudski tabor v Prekmurju. Ob cesti iz Sobote se je zbirala šolska mladina, čakali so okrašeni vozovi, valovili so tisoči, da pospremijo v Belatince svoje goste — poveljnika dravskega odreda, podpolkovnika Uzorinca, civilnega komisarja dr. Lanjšica, višjega poštnega ravnatelja dr. Debeljaka ter vse druge dožle. Od tod je kora-

---

PODLISTEK

Ilijeva oporoka. (24)

Avgust Šenoa. — Prevedel M. C—č.

Dasiravno Jaga ni imela onega, kar imenujemo srce, jo je vendar pretresla lisjaška zasnova poštenjaka Jelušića. Kaj takega ni slišala vse svoje življenje niti od svojega ujca, poštenega in častivrednega človeka, in tudi ne od svojega pokojnega moža, vrlega poštenjaka. Poleg tega je bila zasnova zelo drzna. Jaga pa je bila žena slabega duha, in ljudje, ki niso preveč razumni, se boje drznih zasnov. Zato je vdova molčala nekaj časa, ne vedoč, kaj bi rekla. Odvetnik je opazil to njeno zadrego, mirno vstal in dejal, gladeč klobuk s komolcem:

— Kakor vidim, se predomišljujete, in dejal bi, da si prišel zastonj semkaj. Žal mi je, zelo žal. Če se bojite, da bi se Mara upirala, se zelo motite. Vsaka ženska je strastna, za trenutek svojeglava in odporna, toda ko mine prva jeza, se kri pomiri, in potem lahko napravite žnjo, kar hočete. Saj to veste sama po sebi. Ne silim vas nikdar, in ako hčere ne daste nikomur, ali vsaj da je ne daste apotekarju, da ji tako ohranite vso dedščino, storite prav, in jaz vam zagotavljam, da dekle ne izgubi niti groša dedščine, ker se pobrigam na magistratu, da se njen denar ne bo trosil tjavendan. Toda pri vsem tem bi vam morda dvoje moglo delati nekoliko sitnosti. Predvsem bi ljudje mogli izvedeti za vašo tajno pogodbo z apotekarjem — saj veste, kako so ljudje klepetavi; drugič pa bi bil kmalu konec vašemu radovanju po »tanoščah«, in vi se vendar zelo rada zabavate. In zakaj se tudi ne bi? Mlada ste še, krpka in lepa. Da, res, pred kratkim — včeraj, mislim, ali ne, predvčerajšnjim me je vprašal oni mladi stotnik s črnimi brčicami, kako se, vraga že imenuje — pa saj to veste vi, ha, ha, ha! Dobro ste izbrala. — — Vprašal je, sem dejal, po Vas in za to in za ono, in lahko si mislite sama, kako sem lepo opisal. Storite pa, kakor hočete!

Jelušić je stopil proti vratom, kjer je obstal, držeč klobuk v roki, in se smeje poklonil trgovki.

— Počakajte še trenutek, — je šepnila vdova, zmečkavši vezivo, — povejte mi ali je vse varno?

— To vprašujete mene, odvetnika? Ko jaz nabijem puško, ko jaz pomerim, kroglja ne more zgrešiti.

— Ostanite, prosimo vas, sedite.

— Prav rad.

— Da, potrebujem denarja, toda takoj. Te komisije, te pravde trajajo predolgo. Ko je moj rajni mož umrl, je postavil magistrat dva varuha. Prišel je tudi stari senator Lukšić, zaprl in zapečatil skrinjo, ki stoji tamle v sobi in je rajni spravljal denar vanjo. Doslej nisem mogla do denarja, varuha delata počasi, jaz pa potrebujem denarja. Vi.... vi dobite tri tisoč goldinarjev.

— Da, da, — se je nasmejal odvetnik, — stari Lukšić je bil trda glava. Varoval je ključ kakor zmaj, kaj ne? Ne bojte se: sedaj se je omečil, sedaj spi mirno na pokopališču sv. Jurja. Dobro, da ste me spomnila. En varuh torej manka. To moramo takoj urediti in podregati magistrat, da imenuje drugega varuha. Koga? Na primer — mene!

Vdova je pokimala z glavo.

(Dalje.)

kala množica po glavnih ulicah pred župno cerkev, kjer se je vršila na prostem pred cerkvijo slavnost s pridigo in slovesno mašo. Pridigal je prof. dr. Kovačič iz Maribora ter z vso svojo zgovornostjo prav srečno vpletel v pridigo pomen današnjega dneva. Po cerkveni slavnosti se je vršil tabor, katerega je vodil jsko spretno prekmurski legijonar, dijak Godina. V uvodnih besedah se je spomnil vseh, kateri so si v desetmesečni upa in žalosti polni dobi za Prekmurje stekli zaslug, profesorja dr. Kovačiča in vseh drugih. Posebno ljubo se je spominjal sokolske legije, ki je mesece in mesece stala ob meji Prekmurja ter čakala prilike, da zamore vkorakati v Prekmurje, in kateri so se priklopili tudi mladi prekmurski legijonarji. Govorili so podpolkovnik Uzorinac, dr. Lajnšic, dr. Kovačič, Viktor Kukovec, Vahtar v imenu primorskih beguncev in Sokolstva, župnik Klek in podporočnik legijonarjev — Sokolov. Živahno so bili aklamirani vsi govorniki, posebno pa še dr. Lanjšic, ki je spominjal našega v delu za zedinjenje osivelega kralja Petra ter njegovega prestolonaslednika.

Domače vesti.

Osebna vest. »Jugoslovanski Lloyd« poroča, da je bil imenovan doktor Ljubomir Tomažič za predsednika kraljeve jugoslovanske pomorske vlade z začasnim sedežem v Cirkvenici. Dr. Ljubomir Tomažič je imel svoj čas svojo pisarno tu v Trstu, v ulici Valdirivo št. 9.

Umrl je v Ljubljani g. Ciril Medveščck, doma iz Kanala na Goriškem.

Uradni cenik za jedila v gostilnicah. Civilni komisar za Trst in okolico je izdal cenik za jedila v gostilnah. Uradni »Osservatore« objavlja ta cenik v torkovi številki (19. t. m.). Cenik je natančno izdelan za gostilne I. in II. razreda in so posamezne jedi v gostilnicah I. razreda za približno 20% dražje kot v onih II. razreda. Navadno kosilo: juha in meso s prikuho stane v gostilnicah I. razreda L 4'50, v gostilnicah II. razreda L 3'80, pečenke v I. razredu od L 4'— do L 4'50, v II. razredu L 3'10 do L 4'—, navadne prikuhe L —'80 cz. L —'60. V I. razred spadajo hoteli Savoja, de la Ville, Milano, Bonavia, v II. razred restavracija na kolodvoru pri Sv. Andreju, Metropole, Continental, Balkan, Moncenisio, Citta di Parenzo, Panada, Pilsen, pri Lovcu, Grljan. Cene jedilom v gostilnicah III. in IV. razreda ostanejo za sedaj neizpremenjene in se cenik uredi pozneje. Cenik, potrjen po civilnem komisarju, mora biti razobešen v gostilni in nad vsako mizo.

Kolkovina na prodajo dragotin. Uradni »Osservatore« objavlja naredbo vrhovnega poveljništva italijanske vojske oz. generalnega tajnika za civilne stvari, s katero se kolkovina na prodajo dragotin občinstvu uvaja tudi v Julijski Benečiji in sicer s 1. septembrom t. l. Ta kolkovina pa znaša 5 stotink, če znesek presega L 5'—, ne pa L 10'—, 10 stotink, če znesek presega L 10'—, ne pa L 100'—, 15 stotink, če znesek presega L 100'—, ne pa L 400'—, 20 stot., če znesek presega L 400'—. Za zneske, ki ne presegajo L 5'—, se ne plača kolkovina.

Odmevi tržaških izgredov. Pod tem naslovom čitamo v italijanskih listih: Preiskava zaradi tržaških dogodkov je končana. Od 443 oseb, ki so bile aretirane tekom izgredov in spopadov, so jih pridržali v zaporu in izročili vojaškemu sodišču 14. Istemu sodišču je bilo izročenih še nadaljnih 30 oseb, med njimi tudi Passigli, tajnik tržaške delovne zbornice in glavni urednik »Lavoratora«, ki so pa ostale v svobodi.

Plesi na deželi. Prejeli smo: Plesi na deželi so dosegli že takšno obsežnost, da se človek s skrbjo vprašuje: Kaj bo iz tega? Toliko denarja se zapravlja, da je človeka strah. Vas leži v razvalinah, ni kotička celega, ljudje spe v takšnih hlevih, v kakršne bi v mirnem času ne dali prašičev, — a sredi teh razvalin, teh žalostnih znakov uničenega blagostanja prirejajo fantje nedeljo za nedeljo ples. Tam vse raja, staro in mlado, kajti mladina je brez nadzorstva, tam se žre, ne pije, da je groza, — zapravljajo se oni groši, kateri se zaslužijo v tednu, a dom, prihodnost, vas — vse leži v razvalinah, v temi... Kam jadramo?... Hvala Bogu, da se je našlo nekaj domačinov — inteligentov — kateri so začeli vsaj nekdanje Čitalnice in pevska društva vzbujati, da bodo ta društva ljudstvo vzgajala. Ne moremo biti dovolj hvaležni tem rojakom. Fantje in dekleta, vi pa vstopite vsi v krog teh društev, da se pametno društveno življenje oživi, da se pljančevanje omeji, da naš dom vstane zopet v stari lepoti in vrednosti. — V vsaki vasi pa bi bilo dobro ustanoviti nekako »Gospodarsko društvo«, katero bi moralo biti deležno vsakega dobička veselic in plesov, če se že prirejajo. To društvo bi spravljalo kapital v svrho obnovitve domačih podjetij. Razmišljujte, dnevi so resni. **Vrtojbenski.**

Roparski umor pri Medvedjem selu. V zadnji četrtkovi številki našega lista smo objavili vest, da so našli pri Medvedjem selu v občini Rovte nad Logatcem truplo umorjenca in da kažejo vsi znaki, da je bil izvršen na njem roparski umor. Pri umorjenem so našli listek z napisom »Alojz Rehar, Vipava 188, čevljar,« in pa legitimacijo, glasečo se na ime Jožefa Frola iz Vipave 255. V dopisu je bilo rečeno, da je umorjenec torej Alojz Rehar, ki je šel na pot s Frolovo legitimacijo. Sedaj pa dobivamo iz Vipave naslednje sporočilo: »Slavno uredništvo Edinosti! Glede na Vaše poročilo o najdenem truplu ob demarkacijski črti, v katerem je bilo po raznih pri truplu najdenih listinah ugotovljeno, da je umorjenec Alojz Rehar iz Vipave, Vas vljudno naprošam, da javite v svojem cenjenem listu, da sem jaz živ in zdrav in da je bil umorjenec v dopisu omenjeni Jožef Frol iz Vipave, ki je nosil moje listine. — **Alojz Rehar.**

Iz goriške okolice. Vkljub temu, da na Goriškem ni nobenega našega lista razen »Edinosti«, vendar ni v tej iz naše tužne Goriške nobenega glasu, nobenega dopisa, čeravno je povsod še nekaj inteligentov. Godi se pa toliko stvari, da bi bila lahko vsak dan »Edinost« polna samo dopisov iz Goriške. Res, da ni čas še, da pride vse na dan, toda na noben način ne sme vse ostati v temi. Posebno glede gospodarstva bi se moralo kaj ukreniti. Kaj ni nobenega namestnika g. Mermolje iz Vrtojbe? Kaj bodo vsi naši pridelki pripuščeni pijavkam, in še tujim? Konkurenca pa je tako grozno velika, da bodo vsi naši pridelki, vsi naši žulji uničeni, brezpomembni. Kaj bodo naši fantje in možje vedno samo kamenje tolkli na cesti? Ustvarjeni smo menda vendar tudi še za kaj drugega, samo pomagati si moramo sami; le v nas samih je rešitev. Ne čakajmo, kedaj bo konec teme; pri luči naše energije, inteligence in zmožnosti, tudi v temi delajmo, za božjo voljo delajmo!

Premembe imen. Kmalu po zasedbi našega ozemlja so se začeli pojavljati v tukajšnjem uradnem listu razglasi, s katerimi se dovoljujejo posameznikom premembe imen, redno tako, da se imena poitalijančujejo, bodisi samo v končnicah, pravopisu ali podobno, bodisi tudi v celoti. Sme se domnevati, da so osebe, ki preminjajo imena, če ne že italijanskega izvora, vsaj italijanskega mišljenja; mnogokrat so tudi, vsaj po materi, pravi Italijani. Želja po premembi imena je v takšnih primerih razumljiva. Drugo vprašanje je, ali ne bo ta pojav, ko se vrši v tako velikem obsegu, nevarnost za javne koristi, ki so v zvezi s pravilnostjo in stalnostjo rodbinskih imen, brez ozira na zasebne interese, ki bi tudi utegnili v posameznih primerih biti prizadeti. Dali bi se navesti proti takšnemu postopanju tudi splošni, moralni in politični pomisleki, vendar je o teh vsaj za sedaj bolje molčati. Vsekakor pa bi smela biti dovoljena opazka, da zahaja stvar po nekod — v smešnost. V uradnem listu od 9. t. m. čitamo, da se je neki družini Schwab dovolila prememba njenega imena v — Baccolini. Da bi s prevodom v Svevo ali Tedesco namen premembe bil le nepopolno dosežen, je sicer res; vendar je čudno, da se je iz strahu pred Švabom zašlo tako daleč v nasprotno smer, da se je vzel v podlago prevoda tisti pomen, ki ga ima beseda šač le po šaljivi primesi (gl. Sanders, Handwörterb. d. deutschen Sprache) pravilne nemške besede Schabe = ščurek. Četudi menda ne v književni, je v tukajšnji laščini ime za to domačo živalico samo — baccolo. Ali si je kdo dovolil šalo na škodo omenjene družine? To bi bilo gorostasno. Vsekakor je ta primer zadosten dokaz za to, da velja tudi za preminjanje imen staro vodilo: est modus in rebus!

Političnо društvo »Edinost« razpisuje mesto ravnatelja centralnega društvenega urada v Trstu. Zahteva se višja naobrazba. Plača in drugi službeni pogoji po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo društvenemu predsedništvu, v Trstu, ul. 30. oktobra št. 13.

Pri zboru mestnih ognjegascev je nekaj mest na razpolago. Eventualni aspiranti naj se javijo pri poveljništvu mestnih ognjegascev, Largo Gianbattista Nicolini 2. Aspiranti morajo dokazati sposobnost za službo in ne smejo biti mlajši od 21 in starejši od 30 let. Prednost imajo zidarji, kovači, tesarji, mizarji in šoferji.

Aretirani ponarejalci 5 lirnih bankovcev. V zadnjem času se je opazilo, da krožijo po Trstu in okolici ponarejeni 5 lirni bankovci. Policija se je dolgo trudila, da bi prišla na sled ponarejalcem, kar se ji je pred par dnevi tudi posrečilo. Zbirališče teh tičev je bila kavarna »Lido« v ulici Fabio Filzi. Minulo soboto so zapazili policijski agenti 2 sumljivi osebi, ki ste šli v omenjeno kavarno in izročili tam drugim tovarišem neke zavojčke, v katerih so bržkone bili ponarejeni bankovci. Agenti so pustili odiiti te 2 osebi in aretirali one v kavarni. Bila sta to 30 letni Avgust Kobal, posestnik iz Postojne in Andrej Križman, bivši ključar, stanujoča v hotelu »Evropa«. Imela sta oba 39 ponarejenih bankovcev. S tema dvema je bil v kavarni tudi neki železničar Potrata, ki je pa ubežal. Imel je pri sebi 700 bankovcev, katere je dobil malo poprej. Kolikor je znano, je pobegnil čez demarkacijsko črto v Ljubljano. Drugi dan sta prišla v kavarno prva dva neznanca, ki sta imela izročiti novih 1000 bankovcev. Sotrudnikov nista našla, pač pa policijske agente, ki so oba aretirali. To sta Josip Gropajz, star 29 let, stanujoč pri Sv. M. Magdaleni Sp. in Anton Stradiot, 30 let star, mizar brez posla, stanujoč na Ponćani. Na kvesturi so našli pri obeh 900 ponarejenih 5 lirnih bankovcev. Aretiran je bil tudi neki Anton Gropajz, star 20 let, stanujoč v ulici Ettore Daurant 18, ponarejevalec bankovcev in veščak v tej stroki. Poznan je že dobro kot ponarejevalec živilskih izkaznic med vojno, ki jih je tiskal s svojim strojem »Rapid«. Ko je bil poklican pred sodišče, je izvedel, da ima tam še dolg, ki ga mora poravnati: 18 mesecev zapora. Eden izmed aretirancev je njegov brat, ki je imel nalogo, nositi bankovce k Stradiotu, kateri je skrbel za nadaljni promet. — Tržaške oblasti se sedaj trudijo, da najdejo tovarno, ki mora biti v Trstu.

Užigalec min mrtev, vsled prehitre eksplozije. Na cesti, ki pelje na Opčine, je užgal neki Josip Jakič, star 35 let, iz Lonjerja, neko mino, ki je prehitro eksplodirala in zagnala kamenje v ubogega Jakiča, da se je zgrudil na tla. Neka lesena trska se mu je zasadila v vrat in mu prebila vratno žilo. Tovariši so mu pritekli na pomoč in mu izvlekli trsko iz vratu, nakar je revežu izteklo toliko krvi, da je kmalu na to umrl. Zdravnik Ruzzier, ki je prihitel z avtomobilom rešilne postaje na lice mesta ni mogel konstatirati nič drugega nego smrt.

Tatvine. Neznani tatovi so včeraj vdrli v skladišče »Bustese« v ulici Sv. Ivana 7 in odpeljali z avtomobilom okoli poldne, ko so šli uslužbenci k obedu, različno blago v skupni vrednosti 18.000 L. — V gostilni Julija Laporlan je začel krožiti neki »gost« okrog blagajne in spretno odnesel iz nje ves denar, 1147 lir. Toda gostilničar ga je zapazil in tekel za njim. Karabinjerji, ki so videli dirkača, so prvega ustavili in ga spremljali v ječo. Gostilničar je dobil svoj denar nazaj. — V pretekli noči so vdrli neznani lopovi v slaščičarno Petra Luzatto, v ulici Sv. Lucije 4 in ukradli telefonico, vredno 100 lir. — Iz proste fuke sta prihajala dva debela moža: Bruno C. in Josip M., a pri vratih sta se zelo posušila, ker so jima odvzeli vsakemu 10 kg masti. Mast so vrnili tvrdki Hoffmann, možakarja so pa odvedli v zapor.

Književnost in umetnost.

»Njiva«, št. 16 ima naslednjo vsebino: Uredništvo in upravništvo: Našim čitateljem! — Igo Gruden: Mi smo popotniki (pesem). Dr. Henrik Tuma: Izza fronte. — Stano Kosovel: Dekliči (pesem). — France Bevk: Gospodična Tončka. — Jožko Kralj: V fini družbi (pesem). — Karel Širok: Kastorček. — Ciril Drekonja: Ljubici (pesem). — Marija Kmetova: Golobovi (nadaljevanje). — † Emil Hojak: V samotnem večeru (pesem). — Pregled: znanstveni, politični, glasbeni, kulturni, gledališki, šolski, književni.

• • •

Pod naslovom »Našim čitateljem« pravi uredništvo in upravništvo:

Z današnjim dnem nehamo s tedensko izdajo »Njive«. **Odslej bo izhajala »Njiva« mesečno na 64 straneh sedanje oblike.** Prihodnja številka izide 20. septembra.

Tega sklepa nismo storili radi. Ali še neurejene poštne razmere, ki onemogočajo redno razpošiljanje lista na deželo in zadnji naskok na naše uredništvo in upravništvo, ki je uničil lepo množino dragocenih rokopisov in poleg knjige naročnikov še vse druge upravne pripomočke, so nam izsilili ta sklep, ki mu je namen, da ohrani našemu ljudstvu to prepotrebno duševno hrano. Kadar bomo naše stvari uredili in se bodo vrnili boljši časi, bomo vzeli rade volje v pretres vprašanje tedenskega ali petnajstdnevnega izdajanja. Naši naročniki ne izgube vsled tega sklepa ničesar, ker bo obsegala mesečna številka gradivo štirih sedanjih številk. Uredništvo bo pa uporabilo ta oddih v to, da zbere v naš mesečnik mnogo najboljšega leposlovnega, znanstvenega in političnega gradiva. Saj je naš trdni namen, da damo našim čitateljem najboljša dela naših kulturnih delavcev. Občinstvo pa prosimo, naj nam bo naklonjeno in naj nam olajša in omogoča to naše kulturno delo s tem, da sega pridno po našem listu, da se nanj naroča, da ga kupuje in ga priporoča oni veliki množici našega ljudstva, ki kaže preveč ostentativno svojo malomarnost in škodljivo brezbrižnost do vsakršnega kulturnega stremljenja. Bodočnost in svoboda narodov je v kulturi, je v izobrazbi ljudstva, ki narode sestavlja. V svetovni kulturni tekmi bodo zmagali oni narodi, ki bodo znali spraviti svoje člane na najvišjo stopnjo izobrazbe. Ako stremimo v bodočnost in v svobodo z resničnim in globokim hrepenenjem, tedaj je naša sveta dolžnost, da pomagamo še sami graditi kulturno stavbo našega ljudstva.

Naročnina ostane kakor je bila doslej. Posamezne številke se bodo razprodajale po tobakarnah po 2 L in 50 stot.

Borzna poročila.

TRST, dne 20. avgusta 1919.

Tečaji:

Jadranska banka	250—	255
Cosulich (Austroamericana)	605—	615
Dalmatia (Parob. dr.)	300—	310
Gerolimich	1500—	1550
Lloyd	980—	1000
Lussino	1500—	1560
Martinolich	440—	460
Navigazione Libera Triestina	1750—	1800
Oceania	450—	465
Premuda	640—	655
Tripcovich	575—	595
Assicurazioni Generali	16500—	16750
Riunione Adriatica	3050—	3125
Ampelea	430—	440
Cement Dalmatia	240—	255
Cement Spalato	330—	345
Čistilnica petroleja (Raff. Olii. Min.)	1700—	1750
Čistilnica riža (Pilatura riso)	350—	360
Krka	395—	405
Ladjedelnica v Tržiču	280—	300
Ladjedelnica v Tržiču	270—	300
Tržaški Tramway	220—	230
Tržaška tvornica olja	950—	1000

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

IŠČEM sobo pri pošteni družini, in sicer v bližini trga Garibaldi (bivša Barriera). Ponudbe na ins. odd. Edinosti pod »Gorca«. 3986

IŠČE se služkinja za gostilno. Naslov pove inser. odd. Edinosti. 3987

OBITELJ jugoslavenska dala bi pension otmenoj gospodi. Ul. Mazzini 9, IV. kat. desno. 3988

HRVATSKI-SRBSKI jezik poučava učenik više tehničke škole. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3989

VSAKDANJI DOHODI SOB in posameznih delov pohištva, novih in rabljenih, v najboljšem stanu. Prihodnji dohod kuhinjske oprave. — Stalna razstava najrazličnejših predmetov. — Sprejemajo se ponudbe. — Vsakdanje dražbe od 10-12 in od 17-19. Ulica Chiozza št. 7. Telefon 34-92 P 131

DVE KOZI švicarske pasme se prodaste radi selitve. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3981

ODDA se takoj v najem lepa meblirana soba. Naslov pove ins. od. Edinosti. 3985

UČITELJ poučuje otroke ljudske šole. Pride tudi na dom. Cene zmerne. Pojasnila: Sv. Ivan Spodnji 628 I. 3973

SLAVICA. Vsakovrstne slovanske knjige kupuje dr. G. B. Corgnali v Vidmu (Udine). 3306

KROJAČNICA Avgust Štular ul. S. Francesco d'Asisi štev. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

FOTOGRAF A. JERKIČ, Trst, ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

Kupujem različne **daljnoglede**
OPTIK — HIRSCH
ulica Mazzini štev. 36 (ex Nuova)

Sprejmem v službo:
2 jarmista (gatrista),
2 cirkularista,
1 strojnika.
Ponudbe je poslati s plačilnimi pogoji. — Vstop takoj.
Parna žaga: ALOJZ DOMICELJ, Št. Peter na Krasu.

ZLATARNICA G. PINO, TRST
se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zlatarnica G. ZERKOVITZ & Figlio)
Velika izbera srebrnih in zlatih ur, uhanov, verižic itd.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.
(Lastna palača!. Ustanovljena leta 1838.
Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, streli in eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah. Delniška glavnica in rezerve dne 31. decembra 1915 K 199.625.992'40. Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1915) K 516.405.849'—. Čakar obstoja družba, je bilo v vseh branžah izplačano na škodah K 872.453.443'85. Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

Sprejmem trgovsko pomočnico manufakturne stroke.
Prednost imajo one z dežele.
Ivan Fajdiga, Vipava.

Obiskujte dob o preskrbljeno trgovino
MANUFAKTURNEGA BLAGA
tvrdke G. N. Ravalico v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13 (poleg cerkve sv. Antona novega)
Vsak dan novi prihodi.

Sprejme se:
Učenka, Slovenka, vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi, starost 15—16 let, poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, simpatične zunanjosti, zdrava in močna se sprejme takoj v manufakturno trgovino na Kranjskem. — Ponudbe na inser. odd. Edinosti pod „Strogo poštena 560“.

Fordo Kleinmayrjeva
SLOVNICA
italijanskega jezika zelo priročna in praktična z vajami, razgovori, pismi, besednim zakladom in z 2500 izrazi je pravkar izšla. Prodaja in razpošilja jo J. Šteka, Trst, ul. Milano. Cena je L 3.60, vezana L 4.50. Po pošti 50 stot. več.

Župni urad v Planini pri Rakeku
razpisuje
službo organista
pri župni cerkvi v Planini.
Zadnji rok za vlaganje prošenj je 8. septembra 1919. — Nadaljna pojasnila daje podpisani urad.
Župni urad v Planini pri Rakeku.
Ivan Lovšin, župnik.

Svetolvansko gosp. društvo „Narodni — dom“ pri Sv. Ivanu pri Trstu —
išče
KRČMARJA.
Nastop s prvim oktobrom t. l.
Prošnje je vložiti pri odboru omenjenega društva vsaj do 15. sept.
Pojasnila glede pogojev daje odbor.

ZALOGA UR IN ZLATARINE
na veliko izbero se vdobi pri
A. POVH v Trstu
TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

Sprejme se:
Prodajalka, Slovenka, vešča slovenskega, italijanskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, starost 22—26, popolnoma zmožna manufakturne trgovine, solidna in strogo poštena, simpatične zunanjosti, z dobrimi izpričevali o bivših službah, se sprejme za Kranjsko. — Ponudbe na ins. oddelek Edinosti pod
„Strogo poštena štev. 5560“.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje
Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop.
Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

PFAFF Stroj za šivanje in vezanje pravi samo v tovarni Seidel & Neumann in „Singer“ Gast & Gasser
Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravljanje.
Tvrdka ustanovljena l. 1878
FRANCESCO BEDNAR
Trst, ul. Campanile 10

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Gioachino Rossini štev. 12, vogal ul. delle Poste. Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Čermaka. - Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranja. Umetni zobje.

Kisova kiselina
Angležka soda bikarbonat
Slearinske sveče
Različni skrobni klej
Lim, Galun, Plavilo
Arabski gumi „Kordofan“
Pristno svinčeno rdečilo
Lubl. naftalin, luiknast
Pristno kuhano laneno olje
Voščilo za čevlje v lesenih škatljicah
Kristalna soda
Modra galica, francoska kalofonija
Zelena galica
Zveplo dvakrat čiščeno
Paradižnikova konserva v veliki množini pri
HOLLANDIA COLONIAL
družbi z om. j. v Trstu
V. Pier Luigi da Palestrina 2
(vogal ul. Coroneo)
Telefon int. 24-03.

UMETNI ZOBJE
z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki
VILJEM TUSCHER koncesijonirani ZOBOTEHNIK
TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserma) 13, II.
Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

JADRANSKA BANKA
Deln. glav. K 30,000.000. Rezerva K 8,500.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 1
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle
Sprejema vloge
na hranilne knjižice proti 3½% letnim obrestim v bancogiro-prometu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostne predale (Safes deposits).
Blagajna posluje od 9 do 11

Restavraterji in gostilničarji!
Vsled naredbe generalnega tajnika za civilne zadeve, ki stopi v veljavo 1. septembra 1919, se morate preskrbeti z računskimi listki, obsegajočimi tvrdko in naslov gostilne. Ti računski listki služijo za račune gostom, ki morajo plačati pri znesku čez 1 liro 5 ali 10 stotink prislojbine. — Listki morajo biti kolkovani od finančne oblasti.
Računske listke v blokih, kakor tudi predpisane tabele izdeluje takoj in po najnižjih cenah
Tiskarna Edinost v Trstu, ul. Sv. Frančiška As. 20

„Tržaška kmetijska družba“
vabi na svoj
občni zbor
ki bo
v nedeljo, 24. t. m., ob 9.30 predp.
v prostorih „Nar. doma“ v Trstu.
ODBOR.